

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.134/2021/6.

A Győri Ítéltábla a Bakkné dr. Gaál Éva (cím4) ügyvéd által képviselt Felperes1 (cím2) felperesnek a dr. Tóth László (cím5) ügyvéd által képviselt Alperes1 (Cím1.) alperes ellen bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2021. július 6. napján kelt 28.P.20.040/2021/17. számú ítélete ellen az alperes által 18. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, mellőzi az alperest késedelmi kamat fizetésére kötelező rendelkezést, az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 48.000,- (negyvennyolcezer) Ft-ra leszállítja.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 50.000,- (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget, viselje továbbá a másodfokú eljárásban felmerült saját költségeit.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a Körmenői Járásbíróság a 6.B.23/2017/36. számú ítéletével az alperes bűnösségét állapította meg a 2012. évi C. törvény (Btk.) 164. § (1) és (3) bekezdése szerinti testi sértés büntetében, ezért őt pénzbüntetésre ítélte. A Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.34/2018/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[2] A büntetőeljárásban hozott jogerős ítéletben rögzített és a jelen eljárásban az elsőfokú bíróság által is irányadónak tekintett tényállás szerint az alperes házastársa 2016. augusztus 17-én egy forgalmi szituációból adódóan nézeteltérésbe keveredett a verbálisan agresszívan fellépő felperessel szemben. Az alperes – miután házastársa beszámolt neki a történetekről – a felperes keresésére indult és a cím6 szám alatti áruház1 parkolóban talált rá a felperes gépkocsijára. Saját autójából kiszállva odament a felperesi gépjárműhöz, ahol számon kérte a felperesnek az alperes házastársával szemben tanúsított magatartását. A felek szóváltásba keveredtek, melynek során az alperes a gépkocsit megkerülte, annak vezető felőli oldalához ment, és a lehúzott ablakon keresztül jobb kezével háromszor ököllel megütötte a felperest.

[3] A felperes a bántalmazás következtében enyhe fokú agyrázkódást, a felső ajakbíbor bal oldalának lágyrész zúzódását-bevérzését, a bal oldali arcfél tájékának lágyrész kiszélesedését, duzzanatát, és az orrcsont fedett jellegű, elmozdulás nélküli törését az orrhát bal oldalán lágyrész duzzanattal szenvedte el, mely sérülések együttesen 8 napon túl gyógyulóak voltak, tényleges gyógytartamuk 4 hét.

[4] A büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet szerint a bíróság bizonyítottanak találta, hogy a bántalmazás alapjául szolgáló, a felperes és az alperes házastársa közötti vitában a felperes megengedhetetlenül trágár és fenyegető módon lépett fel. A felek közötti szóváltás során a felperes lekurvázta az alperes házastársát. Ugyancsak igazoltanak találta a bíróság, hogy az alperes a vád tárgyává tett cselekmény folytán „valamilyen módon sérülést szenvedett” azzal, hogy annak gyógytartama a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján 8 nap lehetett, annak jellege azonban már nem állapítható meg.

[5] A bíróság a büntetőeljárásban elbírált cselekményről készült kamerafelvételt is értékelve az alperes bűnösségét megállapító ítélet indokolásában rögzítette, hogy mindkét peres fél indulatos, lekezelő volt a köztük kialakult szóváltás során. A felperest ért sérülések mechanizmusát, azt, hogy azok többszöri ütés során keletkeztek, bizonyítottanak találta. Alaptalannak ítélte az alperesnek a jogos védelmi helyzettel kapcsolatos előadását, nevezetesen, hogy a felperes egy kést tartott támadólag az alperes felé. Utalt arra, hogy ezt a védekezést a felperes előadásán túl a kamerafelvétel is egyértelműen cáfolta. Rögzítette, hogy az alperest, közvetlen támadás veszélye nem fenyegette, a felperes közvetlen támadással fenyegető helyzetet nem teremtett, az alperes volt az, aki a helyzet feszültségéből adódóan agresszióval reagált. Az elsőfokú eljárásban hozott büntető ítéletet helybenhagyó másodfokú végzés rámutatott: az alperes által állított, a felperes által megvalósított kés lehetséges használata sem teremtett közvetlen támadással fenyegető helyzetet.

[6] A felperes keresetében a büntetőeljárásban hozott jogerős ítéletben megállapított tényállásra és arra hivatkozva, hogy az alperes bűnösségét a bíróság testi sértés bűncselekményében megállapította, kérte: a perben eljáró bíróság állapítsa meg, az alperes megsértette a testi épségét, egészségét, valamint kötelezze az alperest 800.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére. Kereseti kérelme jogalapjaként a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, 2:43. § a) pontjára, 2:51.§-ára, 2:52. § (1)-(3) bekezdésére, valamint 6:531. §-ára és 6:520. §-ára hivatkozott.

[7] Az alperes alaki védekezésként a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy a kereseti kérelem nem felel meg az arra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, mert a Ptk. 2:43. § a) pontja, 2:51. §-a, valamint 6:518. §-a egymástól független jogcímeket jelentenek, a sérelemdíj a vagyoni kártérítés intézményével nem azonosítható.

[8] Érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperes antiszociális magatartása vezetett a sérelmezett cselekményhez. Hangsúlyozta, hogy a személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett felet a sérelemdíj automatikusan nem illeti meg. Álláspontja szerint a felperes verbális agressziója váltotta ki az alperesből azt az indulatot, amelynek eredményeképpen a kereseti kérelemben állított jogsértő magatartás bekövetkezett. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság szerezze be a büntetőeljárásban keletkezett

iratokat, valamint, amennyiben szükségesnek találja, tanúként hallgassa ki az alperes házastársát. Ezt meghaladóan tanúként kérte kihallgatni tanú2t.

[9] A felperes az alperes védekezésének ismeretében kereseti kérelmét fenntartotta. Nem vitatta, hogy a bántalmazást megelőzően a felek között szóváltás alakult ki, de hangsúlyozta, hogy ezt a körülményt az alperes bűnösségének megállapítása során azonban a büntetőeljárásban eljáró bíróság már értékelte.

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes testi épséghez és egészséges fűződő személyiségi jogait. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 800.000,- Ft-ot, valamint az ezen összeg után 2016. augusztus 17. napjától járó késedelmi kamatot. Az alperest a felperes javára 100.000,- Ft elsőfokú perköltség, az állam javára 84.000,- Ft feljegyzett eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[11] Ítéletében jogi indokolásában alaptalannak találta az alperes alaki védekezését. Kifejtette, hogy a felperes helyesen jelölte meg a kereseti kérelem jogalapját, a keresetlevél valamennyi, jogszabály által meghatározott tartalmi elemet magába foglalta.

[12] Megállapította hogy a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 270. § (1) és (2) bekezdése alapján a büntetőeljárásban lefolytatott bizonyítás anyaga a jelen perben felhasználható volt.

[13] Rögzítette, hogy a Pp. 264. § (1) bekezdéséből következően a büntetőeljárás során hozott jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy az alperes a felperes sérelmére testi sértést követett el, köti a polgári perben eljáró bíróságot. Erre figyelemmel a jelen perben nem volt megállapítható a büntető törvényi tényállás valamely szükségszerű elemének a hiánya, így az alperesi magatartás és a felperesnél bekövetkezett sérülések közötti okozati összefüggés hiánya. Részletesen ismertette, hogy a Btk. 164. §-a szerinti bűncselekmény megállapítása azt jelenti, hogy az alperes szándékosan megsértette a felperes testi épségét, egészségét.

[14] A büntetőeljárásban lefolytatott bizonyítás adataira figyelemmel nem találta alaposnak a felperesi közrehatásra alapított alperesi védekezést. Kiemelte, hogy a jogos védelmi helyzettel kapcsolatos alperesi védekezés azért sem foghat helyt, mert az lényegében a büntetőjogi felelősség hiányának megállapításához vezetne, amire a már hivatkozott Pp. 264. § (1) bekezdése alapján a polgári perben nincs lehetőség.

[15] A sérelemdíj összegszerűségét illetően a törvényszék kifejtette, hogy e jogintézmény kettős célú, az egyrészt a bekövetkezett személyiségi jogsértést kompenzálja, másrészt megelőző preventív jellegű. A sérelemdíj jogalapja körében annak nincs jelentősége, hogy a bekövetkezett sérüléseken túl a felperes más hátrányt elszenvedett-e az alperes magatartásának következtében. A sérelemdíj összegszerűségét illetően értékelte, hogy az alperest a felperes verbális magatartása indította tettelegességre. Hangsúlyozta, hogy ez a verbális agresszió azonban nem okozott testi sérülést, sem az alperes, sem a házastársa számára. Ehhez képest az alperes a házastársát ért sérelmet önkényes, tetteleges magatartással

torolta meg. Ebből pedig az következik, hogy a felperes által elkövetett verbális agresszió nem állt arányban az alperes által a felperes irányába elkövetett jogsértéssel.

[16] Mindezekre figyelemmel megállapíthatónak találta a kereseti kérelemben megjelölt személyiségi jogsértést és alaposnak találta a felperes sérelemdíj iránti igényét. Rögzítette, hogy a felperes késedelmi kamat megfizetésével kapcsolatos igényt nem terjesztett elő, de arra sem nyilatkozott kifejezetten, hogy ilyen igénye nincs, ezért a bíróság a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése, 6:532. §-a és 6:48. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest késedelmi kamat megfizetésére.

[17] A perköltségről az elsőfokú bíróság az alperes teljes pervesztességére figyelemmel a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

[18] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan megváltoztatását, a kereseti kérelem teljeskörű elutasítását, harmadlagosan megváltoztatását, a sérelemdíj 200.000,- Ft-ra történő leszállítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a törvényszék döntése megalapozatlan, mert a bíróság az általános kártérítés szabályai szerint állapította meg az alperes által fizetendő sérelemdíjat, amelynekösszességét a felperes egyáltalán nem igazolta. Hangsúlyozta, hogy a büntetőeljárásban hozott ítélet az alperes bűnösségét állapította meg, de az ezzel kapcsolatos tényállás nem köti a polgári perben eljáró bíróságot. A törvényszék által mellőzött tanúk tudnák igazolni a felperesi kijelentések súlyát mind az alperes házastársával, mind az alperessel kialakult vitában. E felperesi kijelentések hatottak közre abban, hogy az alperes bántalmazta a felperest, ez pedig azt jelenti, hogy a felperes sérelemdíj iránti igénye nem lehet megalapozott, illetőleg az eltúlzott. Sérélmezte, hogy a felek személyes jelenléte hiányában az elsőfokú bíróság nem észlelhette a peres felek között a felperes javára mutató fizikai különbséget. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, mert a felperes késedelmi kamat iránt igényt egyáltalán nem terjesztett elő.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a törvényszék a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott. Hangsúlyozta, hogy az alperes bűnösségét megállapító büntetőeljárás eredményeként nem került kompenzálásra a felperest ért sérelem.

[20] A fellebbezés túlnyomórészt nem alapos, kisebb részében alapos.

[21] Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a 2020. évi LXX. törvény 7. § (1) bekezdésére is figyelemmel a keresetlevél valamennyi, a jogszabály szerinti szükséges elemet tartalmazta. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte úgy, hogy nem visszautasítási ok az, ha az alperes védekezése szerint a felperes egymásnak meg nem feleltethető jogcímeket jelölt meg kereseti kérelme jogalapjaként. Amennyiben a kereseti kérelem e vonatkozásban ellentmondásos, az ellentmondás feloldása anyagi pervezetés útján lehetséges.

[22] Osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban is, hogy a Pp. 264. § (1) bekezdéséből következően a jelen perben nem állapítható meg, hogy a testi sértés bűncselekményét az alperes nem követte el. Helyes, hogy az alperesnek a felperes magatartására alapított védekezése nem foghatott helyt. Helytálló, hogy a jogos védelmi helyzet megállapítására a jelen eljárásban nincs mód, miután az azt eredményezné, hogy az alperesnek nincs büntetőjogi felelőssége a perben sérelmezett magatartással kapcsolatban. Ez pedig ellentétben állna a Pp. 264. § (1) bekezdése szerint a polgári perben kötőerővel rendelkező büntetőeljárás során hozott ítélettel. Helytálló az is, hogy a büntetőeljárás adatai alapján az, hogy a felperes tettelesen lépett fel az alperessel szemben, egyértelműen nem állapítható meg. A büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet mindössze annyit rögzít, hogy az alperes valamilyen sérülést szenvedett el, amely 8 napon belül gyógyul. Azt, hogy a sérülést a felperes okozta, a büntetőeljárásban eljáró bíróság nem állapította meg, ezzel kapcsolatban a jelen eljárásban sem merült fel adat, s az e körben előadottak igazolására az alperes által felajánlott tanúbizonyítás sem alkalmas. tanú2 büntetőeljárásban tett tanúvallomása szerint a tanú a felek közötti szóváltás egy részletét hallotta csupán, annál nem volt jelen, a történeteket nem látta (6.B.23/2017/10. számú jegyzőkönyv). tanú1 csak a közte és a felperes között lezajlott szóváltásról tudott beszámolni, a felek között kialakult konfliktusnál nem volt jelen (6.B.23/2017/10. számú jegyzőkönyv). Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan döntött, amikor az alperes által indítványozott tanúbizonyításokat mellőzte.

[23] Az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben kifejtett alperesi állásponttól eltérően az ítéltábla szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a személyiségi jogsértés során a sérelemdíj megállapításával kapcsolatban is érvényesül az a nem vagyoni kártérítés körében korábban kialakult gyakorlat, miszerint a közrehatás nem értelmezhető, a kölcsönösen elkövetett jogsértéseknek a nem vagyoni kár (sérelemdíj) összecszerúségének meghatározása során van szerepe (BDT2001. 370). A jelen eljárásban a korábban kifejtettek szerint azonban a fellebbezésben írtaktól eltérően nem állapítható meg olyan felperesi jogsértés, ami a sérelemdíj összecszerúségének megállapítása során figyelembe vehető lenne. Az alperes házastársával időben és térben elkülönült konfliktusban tanúsított felperesi magatartás ilyen körülményként nem értékelhető. A felek között nem vitatottan kölcsönösen kialakult tartalmilag nem rekonstruálható szóváltás során ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az alperes által hivatkozott kijelentések a felperes részéről elhangzottak volna. Amennyiben a felperes verbálisan agresszívan is lépett fel az alperessel szemben az semmiképpen nem indokolta, hogy az alperes tettelességhez folyamodjon. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy ez utóbbi szóváltást az alperes kezdeményezte azzal, hogy a házastársával folytatott beszélgetés után felkutatta és kérdőre vonta a felperest.

[24] Az ítéltábla szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a vagyoni kártérítéshez kapcsolódó általános kártérítés intézménye a sérelemdíj kapcsán nem értelmezhető. A sérelemdíj jellegéből fakadóan annak összecszerúsége a vagyoni kártérítés szabályai szerinti egzakt módon, pontosan nem bizonyítható, az bírói mérlegelés eredményeként állapítható meg. Az általános kártérítés szabályai a vagyoni kártérítés körén belül alkalmazandók.

[25] A személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett fél a Ptk. 2:52. §-a szerint követelhet sérelemdíjat. Kétségtelen, hogy a jogsértés ténye önmagában megalapozza ezt az igényt, azonban ez a következetes bírói gyakorlat szerint nem jelenti azt, hogy a sérelemdíjra a sérelmet szenvedett fél automatikusan jogosulttá válna. Az úgynevezett bagatell igények, kisebb jelentőségű jogsértések ugyanis a sérelemdíj iránti igényt nem alapozzák meg. Ezért a

jogsértő a sérelemdíj megfizetésére akkor kötelezhető, ha a jogsértéshez olyan, további bizonyítást nem igénylő hátrányok kapcsolódnak, amelyek köztudomású tényként vehetők figyelembe, vagy ha a konkrét hátrányok bekövetkeztét a sérelmet szenvedett fél bizonyítja.

[26] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság a sérelemhez kapcsolódó köztudomású tényeket értékelve kötelezte az alperest 800.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére. Az ítéltábla osztja a törvényszék álláspontját azzal kapcsolatban, hogy ez az összeg az, ami a felperest a perbeli jogsértéssel összefüggésben köztudomásúlag ért hátrányok kompenzálására és a sérelemdíj kettős funkciójának megvalósítására alkalmas.

[27] Ugyanakkor a fellebbezés helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdésébe ütköző módon túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, amikor az alperest késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. A felperes ilyen igényt nem terjesztett elő, ebből következően nincs arra lehetőség, hogy felperesi kérelem hiányában az elsőfokú bíróság késedelmi kamatról döntsön.

[28] A személyiségi jogsértésre alapított perekben kialakult töretlen bírói gyakorlat szerint (BH1999. 250, BH2001. 367, EBH1999. 94, Kúria Pfv.22.419/2016/11.), amennyiben a sérelmet szenvedett fél a jogsértés megállapításán túl sérelemdíj megfizetésére irányuló kérelmet is előterjeszt, úgy az illeték kiszabásának alapjául szolgáló meg nem határozható pertárgyérték csak akkor vehető figyelembe, ha az meghaladja a követelt sérelemdíj összegét. A meg nem állapítható pertárgyérték és a sérelemdíj összege illetékalapként nem kumulálódik, a magasabb összeg a kisebbet elnyeli. Az ítéltábla észlelte, hogy a fentiekben kifejtettektől eltérően a törvényszék az elsőfokú eljárásban feljegyzett illeték összegét tévesen határozta meg akként, hogy az 84.000,- Ft.

[29] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, mellőzte az alperest késedelmi kamat megfizetésére kötelező rendelkezést, az alperes által az állam javára fizetendő feljegyzett elsőfokú illeték összegét pedig 48.000,- Ft-ra leszállította.

[30] A fellebbezés oly csekély mértékben - a késedelmi kamat vonatkozásában - volt eredményes, hogy a másodfokú eljárásban az alperes teljes mértékben pervesztes tekintendő. Ezért az ítéltábla az alperest kötelezte a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére. Az illetékfeljegyzési jogos eljárásban az alperes a fellebbezési illetéket leróta, így arról az ítéltáblának rendelkeznie már nem kellett.

Győr, 2021. december 8.

Dr. Zámbo Tamás sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

Dr. Szabó Péter sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró